

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1934 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning och förslag angående förhållandena inom byggnadsindustrien.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen motionen i första kammaren nr 155 av herr *Hansson, Sigfrid*, och motionen i andra kammaren nr 377 av herr *Severin*.

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en förutsättningslös och allsidig utredning angående förhållandena inom byggnadsindustrien samt för riksdagen framlägga de förslag, som av utredningen kunna föranledas.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för den i motionerna gjorda hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Ehuru i motionerna begärts en förutsättningslös och allsidig utredning angående förhållandena inom byggnadsindustrien hava dock i motionerna även närmare angivits vissa av de spörsmål, som vid en sådan utredning böra upptagas till undersökning. Sålunda bör enligt motionärernas mening undersökas:

1. anledningen till att bostadshyran icke följt den allmänna tendens till prisfall, som förmärkts sedan flera år;
2. byggnadsarbetarnas och byggnadsarbetsgivarnas inkomster;
3. frågan om s. k. »fackföreningsmonopolism» förefinnes;
4. frågan i vad mån byggnadsindustrien tillgodogjort sig den tekniska utvecklingen eller i vad mån den uraktlåtit detta;
5. möjligheterna att motarbeta byggnadsyrkets karaktär av säsongarbete; samt
6. byggnadsindustriens kreditförhållanden.

Enligt vad utskottet inhämtat pågå för närvarande åtskilliga undersökningar rörande förhållandena inom byggnadsindustrien, därvid särskilt frågan om densammans rationalisering är föremål för uppmärksamhet.

En institution, benämnd Nordisk byggnadsdag, arbetar för byggnadsyrkets och bostadsfrågans förkovran i de fyra nordiska länderna. Den frekventeras av arkitekter, byggmästare och ingenjörer inom olika bran-

scher i byggnadsindustrien. Senaste nordiska byggnadsdag hölls år 1932 i Helsingfors.

Stockholms byggnadsförening, som är en sammanslutning av olika byggnadstekniker såsom arkitekter, byggmästare, ingenjörer samt materialleverantörer och fabrikanter, har sedan år 1930 sysslat med frågan om rationalisering inom byggnadsindustrien. Sedan en kommitté den 9 januari 1933 framlagt ett förslag i ämnet, har en ny kommitté tillsatts för att föra frågan vidare. Sistnämnda kommitté, vars arbete pågår, har inlett samarbete med tekniska högskolan, byggnadsstyrelsen, ingenjörsvetenskapsakademien, statens materialprovningsanstalt, Stockholms byggnadsnämnd samt inteckningsbanken.

På initiativ av svenska bankföreningen och vissa leverantörsintressenter arbetar vidare en kommitté, bestående av bankdirektörer, byggmästare, hantverkare och leverantörer, för att söka utfinna den bästa ekonomiska formen för byggnadsföretagen.

Vidare må omnämnas, att byggnadsstyrelsen vid sina sjukhusbyggnader startat en provningsavdelning för undersökning av rationaliserade byggnadsmetoder samt att kommittén för standardisering av byggnadsmaterial verkställt vissa utredningar rörande standardisering av vissa detaljer inom byggnadsindustrien.

Särskilda utredningsmän — bostadsproduktionssakkunniga — hava jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1932 tillkallats av chefen för socialdepartementet för att biträda med utredning, huruvida och på vilket sätt staten skulle kunna, till förhindrande av arbetslöshetens utbredning, vidtaga åtgärder till bostadsproduktionens främjande. Under denna utredning faller, bland annat, bostadsproduktionens finansierings- och kreditfråga.

Här må jämväl anmärkas, att chefen för socialdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1933 tillkallat sakkunniga för att inom socialdepartementet biträda med utredning rörande omfattningen och beskaffenheten av städers och stadsliknande samhällens slumbostadsbestånd ävensom rörande åtgärder ägnade att undanröja missförhållanden i sådant hänseende — bostadssociala utredningen. Det synes icke uteslutet, att nämnda utredning kommer att upptaga jämväl frågan om byggnadsindustriens rationalisering till behandling.

Slutligen må omförmälas, att de delegerade, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 november 1933 av chefen för finansdepartementet erhållit uppdrag att verkställa förberedande undersökningar rörande ökade försörjningsmöjligheter inom olika näringsgrenar, uti ett den 4 december 1933 avgivet utlåtande behandlat, bland annat, frågan om den enskilda byggnadsindustriens organisation. Därvid hava berörts åtskilliga av de

spörsmål, som särskilt omförmålts i nu förevarande motioner. De delegerade hava anfört, att omförmälda utomordentligt viktiga fråga påkallade en genomgripande undersökning.

Särskilt under de senaste åren har det visat sig, att förhållandena inom den för landet så betydelsefulla byggnadsindustrien i åtskilliga avseenden icke äro tillfredsställande. I likhet med motionärerna anser utskottet, att nämnda förhållanden hava sådan inverkan på landets såväl ekonomiska som sociala liv, att statsmakterna hava all anledning att göra dessa förhållanden till föremål för en närmare undersökning. En allsidig, förut-sättningslös utredning bör därför enligt utskottets mening igångsättas. Vid en dylik utredning synes samverkan böra åstadkommas med de ovan omförmälda utredningskommittéerna, så att det arbete, desamma nedlagt, kan utnyttjas vid den nu föreslagna utredningen. Det bör vidare tillses, att utredningsarbetet organiseras på sådant sätt, att det kan utföras för så små kostnader som möjligt. En form för nämnda arbete, som bland andra kan förtjäna att övervägas, synes utskottet vara den, att en jämförelsevis fåtalig komitté anlitas, vars medlemmar äro särskilt intresserade av och sakkunniga angående organisatoriska problem. Nämnda kommitté kunde sedan, i den mån så vore erforderligt, anlita särskilda sakkunniga för utredning av olika fackfrågor.

Utskottet.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motionerna I: 155 och II: 377, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allsidig, förut-sättningslös utredning angående förhållandena inom byggnadsindustrien samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill nämnda utredning kan giva anledning.

Stockholm den 4 juni 1934.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, von Geijer, Sigfrid Hansson, Frändén, Sam Larsson, P. Sandström, Norman** och *Forsslund*;

från andra kammaren: herrar *Hage**, *Olovson* i Västerås*, *Andersson* i Rasjön, *Pettersson* i Hällbacken*, *Holmström**, *Hansson* i Trollhättan, *Gardell* i Gahns och *Sandström* i Nyland.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.